

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Природничо-економічний факультет

Кафедра географії та методики її викладання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ НОМЕНКЛАТУРИ ГЕОГРАФІЧНИХ НАЗВ
З ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ**

для студентів спеціальностей:

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) з додатковою спеціальністю
«Географія», Середня освіта (Географія) з додатковими предметними
спеціальностями «Біологія» та «Історія», 014 Середня освіта (Географія),
103 Науки про землю (Географія), 106 Географія.

Кам'янець-Подільський, 2025

УДК 378.016:911.2(083.72)(4+477)

*Рекомендовано до друку кафедрою географії та методики її викладання
природничо-економічного факультету
Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка
(протокол № 3 від 24 березня 2025 року)*

Чернюк Г., Матуз О.

Методичні рекомендації до вивчення номенклатури географічних назв з фізичної географії України. / Г. Чернюк; О. Матуз. – Кам'янець-Подільський: Видавничо-поліграфічне підприємство «'Апостроф», 2025. – 29 с.

Методичні рекомендації до вивчення номенклатури географічних назв з фізичної географії України підготовлено відповідно до навчальної та робочої програми дисципліни «Географія України» для студентів денної та заочної форми навчання спеціальностей: Середня освіта (Географія) з додатковою предметною спеціальністю «Біологія», Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) з додатковою спеціальністю «Географія», Середня освіта (Географія) з додатковою предметною спеціальністю «Історія», Науки про Землю (Географія), 106 (Географія). У навчально-методичних рекомендаціях узагальнено та систематизовано необхідний комплекс фізико-географічних об'єктів, знання про розміщення яких студенти отримують під час лекційних та практичних занять.

Для викладачів і студентів вищих навчальних закладів.

УДК 378.016:911.2(083.72)(4+477)

Ó Чернюк Г. В., 2025

Ó Матуз О.В., 2025

ВСТУП

Слово «Географія» у перекладі з грецької мови означає «землеописання». Фізична географія вивчає природу земної поверхні. Вивчення географії неможливе без карти, бо карта дає просторове уявлення про географічні об'єкти, їхнє положення відносно інших об'єктів, простягання, конфігурацію тощо. Тобто, карта дає можливість бачити просторові закономірності розміщення природних компонентів та геокомплексів.

При підготовці вчителів географії для середньої школи значне місце відводиться для вивчення карти. Вчитель географії повинен вільно володіти певним об'ємом номенклатури географічних назв та їх місцезнаходження.

Номенклатуру географічних назв і карту студенти вивчають спочатку в курсі загального землезнавства на першому курсі, пізніше в курсах геоморфології, геології, фізичної географії материків і океанів та фізичної і еконо-

мічної географії України на другому, третьому та четвертому курсах.

Студенти користуються фізичними картами (з атласів, настінними, електронними та Googl planet). По картах здобувають відомості про одиничні географічні об'єкти, засвоюють назви, просторові та морфометричні характеристики. Карта дає інформацію про просторове розміщення та абсолютні й відносні висоти, розміри, конфігурації гірських та рівнинних країн.

З метою полегшення вивчення географічної номенклатури назви згруповано в системи одиниць: моря, затоки, протоки, півострови та миси, острови, гори, височини, плоскогір'я і плато, рівнини й низовини, ріки, озера, водосховища, заповідники, національні природні парки. Певна кількість головних географічних назв повторюється з курсу в курс, що сприяє їх твердому засвоєнню і формуванню необхідного рівня знань. Найбільшу детальність має ознайомлення з назвами зон, підзон, провінцій (країв), областей, підобластей і районів фізико-географічного районування України.

Кількість географічних назв поступово збільшується у різних курсах фізичної географії вузу порівняно зі школою. Групування назв по частинах світу, материках і території України, по певних регіонах та системах одиниць привчає студентів до комплексного сприйняття природи тих чи інших територій, географічні назви яких близькі за мовою і сприяють виробленню у студентів асоціативного мислення.

Базою для вивчення номенклатури географічних назв є знання карти зі шкільного курсу фізичної географії. Вивчати географічні назви необхідно за допомогою *Географічного атласу світу* для вчителів, *Атласу України*, *картографічних джерел Інтернету*, електронних сканованих атласів.

БЕРЕГОВА ЛІНІЯ

МОРЯ

Чорне

Азовське

Мармурове

Егейське

Середземне

ЗАТОКИ

Тендрівська

Ягорлицька

Джарилагацька

Каркінітська

Ярилгацька Бухта

Каламітська

Євпаторійська Бухта

Севастопольська Бухта

Подвійна Бухта

Ялтинська Бухта

Судацька Бухта

Коктебель, Бухта

Феодосійська

Казантипська

Арабатська

Сиваш

Утлюцький Лиман

Обиточна

Бердянська

Таганрозька

Єйська

Ясенська

Бейсузький Лиман

Темрюцька

Таманська

Керченська Бухта

ПРОТОКИ

Керченська

Босфор

Дарданелли

Острови

Зміїний

Тенрівська коса

Довгий

Березань

Джарилагач

Бирючий

Довгі о-ви

Тузла коса

Півострови, миси

Кінбурнська коса

Тендрівський

Перекопський перешийок

Тарханкутський

Тарханкут, мис

Піщаний мис

Євпаторійський мис

Херсонес

Херсонес, мис

Айя, мис

Сарич, мис

Меганом, мис

Чауда, мис

Опук, мис

Керченський

Таманський

Казантип, мис

Арабатська Стрілка

Чонгар

Федотова коса

Обиточна коса

Бердянська коса

Білосарайська коса

Крива коса

Р Е Л Ь Є Ф

Г о р и, в е р ш и н и

Карпати

Східні Бескіди

Високі Бескіди

Сколівські Бескіди

Магура, 1362

Горгани

Мала Сивуля, 1818

Ігровець, 1804

Велика Сивуля, 1836

Лопушна, 1818

Довбушанка, 1754

Грофа, 1748

Яйко-Ілемське, 1680

Покутсько-Буковинські Карпати

Ракова, хр., 1365

Вододільний (Верховинський) хр.

Пікуй, 1408

Полонинський хребет

Полонина Рівна, хр.

Рівна, 1479

Боржава, хр.

Стій, 1681

Кук, 1361

Пішконя, хр.

Негровець, 1707

Красна, хр.

Манчул, 1501

Свидовець, хр.

Близниця, 1882

Близниця, 1881

Темпа, 1634

Підпула, 1630

Чорногора, хр.

Говерла, 2061

Гутин Тлімнатик, 2035

Бребенескул, 2032

Чорна Гора, 2020

Петрос, 2020

Піп-Іван, 2022

Ребра, 2010

Туркул, 1933

Брескул, 1911

Дземброня, 1877

Петросул, 1855

Гринява гори

Яровець хр., 1574

Мармарошський масив

Рахівські гори

Піп-Іван, 1936

Чивчини, гори

Вулканічний хребет

Синяк, 1018

Великий Діл, хр.

Бужора, 1081

Кримські гори

Ай-Петринська яйла

Ай-Петри, 1234

Рока, 1346

Беденекир, 1320

Ялтинська яйла

Лопата, 1406

Кемаль-Егерек, 1530

Нікітська яйла

Демір-Капу, 1540

Гурзуфська яйла

Бабуган – яйла

Роман-Кош, 1545

Зейтін-Кош, 1537

Куш-Кая, 1339

Синап-Даг

Чорна, 1307

Чатирдаг

Еклізі-Бурун, 1527

Ангара-Бурун, 1453

Тірке – яйла, 1283

Демерджі – яйла

Північний Демерджі, 1369

Карабі – яйла

Каратау, 1220

Карадаг

Свята гора, 575

Р і в н и н и, в и с о ч и н и

Волинська височина
Мізоцький кряж, 342
Повчанська височина
Подільська височина
г. Камула, 471
Товтри, 417
Гологори
г. Вапнярка, 460
Опілля
Вороняки
Кременецькі гори, 408
Розточчя
Передкарпатська височина
Хотинська височина
г. Берда, 515
Словечансько-Овруцький кряж, 316
Волинське пасмо, 220
Канівські гори, 255
Київське плато
Придніпровська височина, 322
Тарасова гора, 198
Приазовська височина
Бельмак-Могила, 324
Могила-Гончариха, 277
Донецька височина
Донецький кряж
Могила-Мечетна, 367
Савур-Могила, 277
Середньоруська височина, 226
Молдавське плато, 282
Придністровська височина, 349

Молдавська височина
Кодри, 428
Добруджа, плато
Тарханкутська височина, 179
Керченська височина, 189

Н и з о в и н и

Поліська низовина
Прироська рівнина
Придеснянська рівнина
Полтавська рівнина, 182
Придніпровська низовина
Дніпровська низовина
Приазовська низовина
Причорноморська низовина
Придністровська низовина
Нижньодніпровські піски
Олешківські піски
Закарпатська низовина
Середньодунайська низовина
Верхньотисенська западина
Нижньодунайська низовина
Північно-Кримська низовина
Присивашська низовина
Альминська низовина
Індоло-Кубанська низовина
Індольський прогин

В О Д О Й М И

Р І К И

Дунай

Прут

Чорнява

Черемош

Білий Черемош

Чорний Черемош

Сірет

Серет

Малий Серет

Тиса

Уж

Латориця

Боржава

Ріка

Теребля

Тересва

Чорна Тиса

Біла Тиса

Кілійське гирло

Кагул

Ялпуг

Катлабук

Сулінське гирло

Георгіївське гирло

Дніпро

Прип'ять

Тетерів

Ірша

Здвиж

Ірпінь

Десна

Трубіж

Рось

Росава

Кам'янка

Роставиця

Роська

Супій

Вільшанка

Тясмін

Сула

Терн

Ромен

Удай

Оржиця

Псел

Хорол

Говтва

Ворскла

Мерло

Ворсклиця

Коломак

Оріль

Орчик

Берестова

Орілька

Самара

Тернівка

Бик

Вовча

Солона

Терса

Гайчур

Мокрі яли

Мокра Сура

Кінська

Білозерка

Базавлук

Солона

Кам'янка

Інгулець

Жовта

Зелена

Саксагань

Висунь
Десна
Сейм
Клевень
Шостка
Снов
Ревна
Турчанка
Остер
Прип'ять
Турія
Стоход
Стир
Іква
Горинь
Цвітоха
Вілія
Стубла
Случ
Хомора
Смілка
Корчик
Бобер
Ствига
Льва
Уборть
Словечна
Уж
Жерів
Норин
Вересня

Дон
Сіверський Донець
Вовча
Бурлук
Уда
Мож
Берека
Бритаї

Оскол
Торець
Жеребець
Бахмут
Красна
Айдар
Біла
Лугань
Лозова
Біла
Вільхова
Луганчик
Деркул
Велика Кам'янка

Південний Буг
Бужок
Вовк
Снивода
Згар
Десна
Рів
Соб
Савранка
Синиця
Кодима
Синюха
Ятрань
Гнилий Тікач
Гірський Тікач
Вись
Ташлик Чорний
Мертвовід
Чичиклія
Яланець
Інгул
Громоклія
Дністер
Стрий
Свіча

Ломниця
Бистриця Надворнянська
Бистриця Солотвинська
Ворона
Гнила Липа
Золота Липа
Коропець
Стрипа
Серет
Збруч
Жванчик
Смотрич
Мукша
Реут
Турунчик
Кучурган
Висла
Сан
Шкло
Вишня
Західний Буг
Рата
Луга
Солокія
Полтва
Когильник (Кундук)
Тилігул
Молочна
Токмак
Обитічна
Берда

Тернава
Студениця
Ушиця
Калюс
Лядова
Немия
Мурафа
Русава
Марківка
Кам'янка
Ягорлик

Кальчик
Кальмиус
Волноваха
Яланчик
Миус
Кринка
Нагольна
Салгир
Бурульча
Карасу
Біюк-Карасу
Карасівка
Індол
Альма
Кача
Бельбек
Чорна

ОЗЕРА

Шацькі
Пулемецьке
Світязь
Луки
Люцимір

Чорне
Пісочне
Кримне
Островенське
Турське

Кагул
Ялпуг
Кугурлуй
Катлабуг
Китай
Орлівка
Лиман
Синевир
Бребенескул
Несамовите
Маричейка
Брескул
Липовецьке
Синє
Шибенне
Тереблянські солоні
Сакські
Сасик
Кизил- Яр
Донузлав
Акташ
Чокракське
Узунларське
Красне
Айгульське

Кирлеуцьке
Тобечинське
Киятське
Старе
Тузли
Сасик (Кундук)
Шагани
Алібей

Л И М А Н И

Будацький лиман
Дністровський лиман
Каланчацький лиман
Бурнас – лиман
Кучурганський лиман
Хаджибейський лиман
Куяльницький лиман
Тилігульський лиман
Березанський лиман
Бузький лиман
Дніпровський лиман
Білозерський лиман
Утлюцький лиман
Молочний лиман
Миуський лиман

В О Д О С Х О В И Щ А

Київське
Канівське
Кременчуцьке
Дніпродзержинське
Дніпровське
Каховське
Дністровське
Кучурганське
Саксаганське
Карачунівське

Ладизинське
Печенізьке
Червонооскільське
Краснопавлівське
Кальчинське
Вуглегірське
Сімферопольське
Чорноріченське
Партизанське

ЗАПОВІДНИКИ

БІОСФЕРНІ ЗАПОВІДНИКИ

1. Асканія – Нова 11ло. Ф.Е.
Фельц-Фейна (1898 рік, 33307га)
2. Дунайський (1981 рік, 50252га)
3. Карпатський (1968 рік, 57880га),
*Філії: Чорна гора, Юлівська гора,
Долина нарцисів, Угольсько-
Широколужанський масив,
Кузійський масив, Свидовецький
масив, Мармарошський масив,
Чорногорський масив*
4. Чорноморський (1927р.,
82129га), *філія: Воложин ліс*
5. Чорнобильський (50550га)

ПРИРОДНІ ЗАПОВІДНИКИ (19)

- Горгани (1996р., 5344га)
Дніпровсько-Орільський (1990р.,
3766га)
Древлянський (2009р., 30873га)
Єланецький степ (1996р., 1676га)
Казантипський (1998р., 450га)
Канівський (1923р., 2027га)

- Карадазький (1979р., 2872га)
Кримський (1923р., 44175га),
Філії: Лебедині острови
Луганський (1968р., 2122га),
*філії: Станично-Луганський,
Провальський степ,
Трьохізбенський степ,
Стрілецький степ*
Медобори (1990р., 10521га),
філія: Кременецькі гори
Мис Март'ян (1973р., 240га)
Михайлівська цілина (2009р., 883га)
Опукський (1998р., 1592га)
Поліський (1968р., 20104га)
Рівненський (1999р., 42289га)
Розточчя (1984р., 2085га)
Український степовий (1961р.,
3336га), *філії: Хомутівський степ,
Кам'яні могили, Крейдова флора,
Кальміуське відділення*
Черемський (2001р., 2976га)
Ялтинський гірсько-лісовий
(1973р., 14523га)

РЕГІОНАЛЬНІ ЛАНДШАФТНІ ПАРКИ (біля 80, площею 768980га)

Найбільші регіональні ландшафтні парки (площею понад 10000га)

1. Сеймський. 98858га	11. Равське Розточчя, 19103га
2. Міжрічинський, 78754га	12. Кінбурнська коса, 17890га
3. Світловодський, 60320га	13. Гуцульщина, 17730га
4. Дністровський каньйон, 42084га	14. Боковеньківський імені М.Л. Давидова, 17530га
5. Нижньоворсклянський, 23200га	15. Надслучанський, 17271га
6. Прип'ять-Стохід, 21600га	16. Мальованка, 16915га
7. Чернівецький, 21487га	17. Меотида, 14351га
8. Дерман-Мостівський, 19837га	18. Біловодський, 14011га
9. Дністровський 19656га	19. Березовий Гай, 14985га
10. Надсянський, 10428га	

- 20. Тилігульський, 13954га
- 21. Гадяцький, 12803га
- 22. Калинівський, 12000га

- 23. Диканський, 11945га
- 24. Притисенський, 10330га
- 25. Бахчисарайський, 10300га.

НПП – НАЦІОНАЛЬНІ ПРИРОДНІ ПАРКИ УКРАЇНИ.

Загальна площа біля 1300 тис.га (га- гектар)

1. Азово-Сивашський, 57400га	30. Північне Поділля (Гологори, Вороняки), 15588га
2. Білобережняя Святослава, 35223га	31. Пирятинський, 12028га
3. Білозерський, 7014га	32. Подільські Товтри, 261316га
4. Бузький Гард, 6138га	33. Приазовський, 78127га
5. Верховинський, 12023га	34. Прип'ять-Стохід, 39315га
6. Вижницький, 7928га	35. Святі гори, 40609га
7. Великий Луг, 16756га	36. Кременські ліси (Сіверсько-Донецький), 7269га (2019)
8. Галицький, 14685га	37. Синевір, 40400га
9. Гетьманський, 23360га	38. Синьогора, 10866га
10. Голосіївський, 4525га	39. Сколівські Бескіди, 35685га
11. Гомільшанські ліси, 14315га	40. Слобожанський, 5244га
12. Гуцульщина, 32271га	41. Тузловські лимани (Шагани, Алібей, Бурнас та малі), 27865га
13. Дворічанський, 3131га	42. Ужанський, 39160га
14. Дермансько-Острозький, 1648га	43. Хотинський, 9400га
15. Деснянсько-Старогутський, 16215га	44. Цуманська Пуща, 33475га
16. Джарилгацький, 10000га	45. Чарівна Гавань, 6270га
17. Дністровський каньйон, 10830га	46. Черемоський, 7117га
18. Залісся, 14836га	47. Шацький, 48980га
19. Зачарований край, 6101га	48. Яворівський, 7108га
20. Ічнянський, 9670га	49. Верхнє Побужжя (108000га)
21. Кармелюкове Поділля, 16520га	50. Бойківщина, 12240га (2019)
22. Карпатський, 50300га	51. Королівські Бескіди, 8997га
23. Кременецькі гори, 6950га	52. Кам'янська Січ, 12281га (2019)
24. Мале Полісся, 8762га	53. Нижньодніпровський, 80177га
25. Мезинський, 31035га	54. Нобельський, 25316га (2019)
26. Меотида, 20720га	55. Холодний Яр, 6833га (2020)
27. Нижньодністровський, 21311га	56. Куяльницький, 801га (2022)
28. Нижньосульський, 18635га	57. Чайковицький, 10000га (2023)
29. Олешківські піски, 8020га	

ОБ'ЄКТИ СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО ООН

1. Національний заповідник **Софія Київська**, м.Київ (1037р.).
2. **Києво-Печерський** державний заповідник (**лавра**, 1051р.), м.Київ.
3. **Церква Спаса на Берестові**, м. Київ (XII-XVII століття).
4. **Ансамбль історичного центру міста Львова** XIII-XVIII століття.
5. **Геодезична дуга Струве - мережа з 265 геодезичних вимірювальних та 60 інших пунктів** для визначення форми та розмірів Землі, створена російським геодезистом Василем Струве у 1816-1855 роках, на території України пункти: у Хмельницькій області три села: витік річки Південний Буг біля села **Катеринівка**; село **Гвардійське** біля витоків річки Смотрич; село **Баранівка** у верхів'ях річки Ушиця; в Одеській області село **Стара Некрасівка** на узбережжі гирла Дунаю біля міста Ізмаїла; всі інші пункти у Норвегії, Швеції, Фінляндії, Росії, Естонії, Латвії, Литві, Білорусі і Молдавії.
6. **Букові праліси** Карпат та давні букові ліси **Німеччини, 10 масивів недоторканих природних комплексів широколистяних лісів** (Рахівський та Тячівський райони Закарпатської області, Словаччина, Німеччина).
7. **Резиденція митрополитів Буковини і Далмації**, м. Чернівці (1864-1882).
8. **Дерев'яні церкви Карпат України і Польщі** – група з 16 унікальних дерев'яних церков 1502 – 1808 років (8 церков гуцульського, галицького, бойківського та лемківського типів у Львівській, Закарпатській та Івано-Франківській області, 8 церков на території Польщі).
9. **Херсонес Таврійський**, руїни стародавнього міста IV ст. до н.е. - XII ст. н.е., м. Севастополь.

ЛАНДШАФТНІ ГЕОСИСТЕМИ НА КАРТАХ В АТЛАСАХ

Національний атлас України. – Київ: ДНВП «Картографія», 2009. (с.220-230).
Ландшафтна карта на ст.222-224.

Система таксономічних одиниць: класи- типи- підтипи- підкласи- роди- види. **Виділено 157 видів**, які об'єднуються у **33 роди** у складі наступних класів, типів, підтипів і підкласів.

Два класи: рівнинні Східно-Європейської рівнини і **гірські** (Карпатські – 6 родів – 21 вид і Кримських гір – 3 роди – 10 видів).

Типи і підтипи рівнинних ландшафтів (кількість родів і видів): I – Хвойно-широколистяні лісові (тип) – 4 роди – 22 види. II – Широколистяні лісові (тип) – 1 рід – 13 видів. III - Лісостепові (тип) - 4 роди – 31 вид. IV – Північностепові (підтип) – 7 родів – 29 видів. V – Середньостепові (підтип)– 1

рід – 8 видів. УІ – Південнестепові (сухостепові) (підтип)– 1 рід – 9 видів. УІІ – Степові (тип) Кримські – 4 роди – 8 видів, у тому числі 2 роди – 4 види сухостепових і 2 роди – 4 види середньо степових.

Підкласи гірських ландшафтів (кількість родів і видів):

УІІІ – Карпатські **гірські** (клас) – 6 родів – 21 вид. **Підкласи:** Карпатські передгірні – 1 рід – 7 видів. Карпатські низькогірні – 2 роди – 9 видів.

Карпатські середньогірні – 3 роди – 5 видів, у тому числі 2 види полонин.

ІХ - Кримські **гірські** (клас) – 3 роди – 10 видів. **Підкласи:** Кримські передгірні – 1 рід – 2 види. Кримські низькогірні і середньогірні – 1 рід і 5 видів. Кримські південні схили і низькогір'я з ландшафтами зони середземноморських твердолистяних лісів і чагарників – 1 рід – 3 види.

Х – Заплави (підклас) рівнин – 3 види. **ХІ** – Заплави гірські – 3 види.

Атлас природних умов і натуральних ресурсів УРСР. – М: ГУГК, 1978. – 184с. Ландшафтна карта на ст. 164-166. Ландшафти і фізико-географічне районування на ст. 161-166.

Аналогічно в Географічній енциклопедії України та підручнику для вузів виділено **40 родів - 132 види** ландшафтів.

Кількість родів і видів по типах, підтипах рівнинних ландшафтів наступна.

І – **Мішанолісові** (тип) Поліські – 4 роди – 9 видів. **ІІ** – **Лісостепові** (тип) – 5 родів – 29 видів. В тому числі на території Західно-Української лісостепової провінції, яку в підручнику і Національному атласі перейменовано у широколистяно-лісовий тип. **ІІІ** – **Північностепові** (підтип) – 8 родів – 24 види. **ІУ** – **Середньостепові** (підтип) – 3 роди – 6 видів. **У** – **Піденностепові** (підтип) – 1 рід – 7 видів. **УІ** – **Приморські** (підтип)– 2 види (лиманні та пересипи, коси і острови). **УІІ** – **Кримські степові** (тип) – 4 роди – 8 видів. У тому числі підтипи: південно-степові – 2 роди – 4 види; середньо-степові – 2 роди – 4 види.

Кількість родів і видів по підкласах гірських ландшафтів наступна.

УІІІ – **Карпатські гірські** (клас) – 7 родів – 20 видів. У тому числі по підкласах: передгірних – 5 видів, міжгірних – 1 вид, низькогірних – 2 роди – 9 видів; середньогірних – 3 роди – 5 видів.

ІХ – **Кримські гірські** (клас) – 3 роди – 10 видів. У тому числі по підкласах: передгірних - 4 види, низькогірних і середньогірних – 3 види, розчленованих схилів і низькогір'я південних морських узбережь – 3 види.

Х – **Заплави** гірські (підклас) – 1 вид. **ХІ** – **Заплави** рівнин (підклас) – 3 види.

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНЕ РАЙОНУВАННЯ УКРАЇНИ

Територія України знаходиться в межах трьох фізико-географічних країн Євразії: Східно-Європейської рівнинної країни (рівнинна частина України складає 95% площі), Альпійсько-Карпатської (Українські Карпати) і Кримсько-Кавказької (Кримські гори) гірських країн.

Східно-Європейська рівнинна ФГ країна на карті Європи займає 5,5 млн.км². Вона простягається із заходу на схід від Німецько-Польської низовини до Уральських гір і з півночі на південь від Білого і Карського до Чорного і Азовського морів та Передкавказзя.

Геоструктурною основою ФГК є архейсько-протерозойська платформа з Українським кристалічним щитом. На північному сході і на півдні до неї прилягають молоді платформи – епіпалеозойські плити, відповідно, Тімано-Печорська і Скіфська. Сучасний рельєф уявляє переважно пластову морфоструктуру з неотектонічною диференціацією на пластово-денудаційні височини і пластово-аккумулятивні низовини та цокольні рівнини в межах Українського щита. Природні умови формувалися переважно в неоген-плейстоцені. Четвертинна історія обумовила формування рельєфу: в північній і середній частині – льодовикових, водно-льодовикових та озерно-льодовикових морфоскульптур, а в південній – зрілих ерозійних та ерозійно-аккумулятивних форм рельєфу. Макроклімат Східно-Європейської рівнини помірно-континентальний що поступово переходить на південному сході і в східних районах у континентальний. Впливом атлантичних повітряних мас та арктичного повітря пояснюється зміна кліматичних показників не лише з півночі на південь, але і з заходу на схід. Найбільшу площу займають атлантико-континентальні кліматичні області (лісова і степова). Гідросітка відноситься до східно-європейського водного режиму з перевагою снігового живлення і весняної повені. Спектр широтної зональності найбільш повний, від зони тундри і тайги з усіма підзонами до напівпустель і пустель Прикаспійської низовини. Всі зони і підзони мають регіональні відмінні риси. Межі і характер зон змінюються з заходу на схід, поступово звужуються і виклинюються зони хвойно-широколистяних і широколистяних лісів. Найбільшу площу займають лісові зони.

Українські Карпати є частиною географічної області Східних Карпат у складі Альпійсько-Карпатської гірської ФГ країни. ФГ країна входить до складу області альпійської складчастості Середземноморсько-Гімалайського кайнозойського гірського складчастого поясу. Морфоструктури складчасті і брилово-складчасті. Рельєф переважно низькогірний і середньогірний. Гляціальні форми на вершинах залишилися від епох максимального і останнього зледеніння. Клімат помірно-континентальний, вологий внаслідок доступу атлантичних циклонів. По висоті змінюються зони дуже теплого, теплого, помірно-холодного і холодного клімату. Зональний тип висотної поясності Карпат – субальпійсько – лугово – лісовий – лісостеповий. Домінують лісові ландшафти на висотах від 500 до 1600 метрів (ялинові, ялицеві, ялицево-смерекові, хвойно-букові і букові ліси).

Кримські гори відносяться до Кримсько-Кавказької гірської країни. Північні межі Кримсько-Кавказької країни на схемах районування Євразії проходять по Перекопському перешийку Кримського півострова і Кумо-Маницькому прогину (від гирла ріки Дон до гирла ріки Куми, яка впадає в Каспійське море). На деяких схемах районування північні межі Кримсько-Кавказької країни проводять по передгірних прогінах гірського Криму і Великого Кавказу. В геоструктурному відношенні до кайнозойської альпійської гірсько-складчастої області на півночі прилягають ділянки Скіфської плити в районі Степового Криму і

Передкавказзя. Морфоструктури гір Криму і Кавказу складчасті і глибово-складчасті з переважанням глибокого ерозійного розчленування, в наслідок якого на північних схилах утворились куести і куестові хребти. У високогір'ях Великого Кавказу представлений класичний комплекс гірсько-льодовикових морфоскульптур плейстоценового і сучасного зледеніння. В горах Криму і Великого Кавказу проходить межа помірної і субтропічної поясів. В межах ФГ країни характерні секторні і зональні відмінності висотних зон помірної і субтропічної кліматичних поясів (з секторами помірно-континентального, континентального і морського клімату). Протяжністю і висотою гір, положенням їх на стику двох секторів помірної і субтропічної поясів обумовлена складна структура висотної поясності і місцевих кліматів. Питання про всі варіанти висотної поясності ще остаточно не вирішені. Завдяки впливу повітряних мас, які формуються на теплими водами Чорного моря, на південному узбережжі Гірського Криму і Кавказу сформувалися середземноморські і вологі субтропічні ландшафти та відповідні спектри і типи висотної зональності.

СХЕМА ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНОГО РАЙОНУВАННЯ УКРАЇНИ

Джерело: Національний атлас України. – Київ: ДНВП «Картографія», 2009. – 440с. / с. 228-229 (Фізико-географічне районування. О.М. Маринич, В.М. Пашенко, Г.О. Пархоменко, О.М. Петренко, П.Г. Шищенко).

ПІВДЕННИЙ ЗАХІД СХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РІВНИННОЇ ФГ КРАЇНИ

Зона мішаних хвойно-широколистяних лісів.

Поліський край. (Області та райони).

1. **Волинське Полісся** (8 районів): 1-Верхньоприп'ятський, 2- Нижньостирський, 3-Любомль-Ковельський, 4- Маневицько-Володимерецький, 5- Колки-Сарненський, 6- Турійсько-Рожищенський, 7- Ківерцівсько-Цуманський, 8- Костопільсько-Березнівський.
2. **Житомирське Полісся** (10 районів): 9- Клесів-Рокитнянський. 10- Олевсько-Білокоровицький, 11- Словечансько-Овруцький, 12-Норинсько-Жерівський, 13-Городницько-Ємільчинський, 14- Коростенсько-Чоповицький, 15- Корець-Новоград-Волинський, 16- Червоноармійський, 17- Іршансько-Малинський, 18- Баранівсько-Високопільський, 19- Черняхівсько-Коростишівський.
3. **Київське Полісся** (7 районів): 20- Руднянсько-Вільчанський, 20- Чистогалівсько-Корогодський, 22- Нижньоприп'ятський, 23- Нижньоужський, 24- Народицько-Іванківський, 25- Нижньотетерівський, 26- Здвиж-Ірпінський.
4. **Чернігівське Полісся** (8 районів): 27- Любечсько-Чернігівський, 28- Замглай-Седнівський, 29-Добрянсько-Городнянський, 30-Корюківсько-Щорський, 31- Сосницько- Менський, 32-Коропсько-Батуринський, 33- Дніпровсько-Нижньодеснянський, 34- Козелецько-Куликівський.

5. **Новгород – Сіверське Полісся** (5 районів): 35- Середньососнівсько-Ревненський, 36- Холминсько-Костобобрівський, 37-Понорницько-Новгород-Сіверський, 38-Середньо-деснянсько- Нижньо-Шосткинський, 39- Ямпільсько-Середино-Будський.

Зона широколистяних лісів.

Західноукраїнський край. (Області та райони).

6. **Волинська височина** (6 районів): 40- Нововолинсько-Сокальський, 41- Локачів-Торчинський, 42- Олика-Здолбуновський, 43- Острог-Гоцанський, 44- Горохів- Берестечківський, 45- Повчансько-Мізоцький.
7. **Мале Полісся.** (4 райони): 46- Раво-Русько-Туринківський, 47- Радехів-Бродівський, 48- Смига-Славутський, 49- Куликівсько-Бузький.
8. **Розтоцько-Опільське горбогір'я** (5 районів): 50- Немирів-Брюховицький, 51- Городоцько-Щирецький, 52- Миколаїв-Бережанський, 53-Гологірський, 54- Ходорівсько-Бучацький.
9. **Західноподільська височинна область** (5 районів): 55- Вороняки, 56-Зборівсько-Теребовлянський, 57- Гримайлівсько-Гусятинський, 58- Товтровий (Збаражсько-Смотрицький), 59- Чортківсько-Кам'янець-Подільський.
10. **Середньоподільська височинна область** (Північноподільська) (10 районів): 60- Кременецький, 61- Вілійсько-Ізяславський, 62- Грицівсько-Любарський, 63- Лановецько-Теофіпольський, 64- Старокостянтинівсько-Хмельницький, 65- Підволочисько-Авратинський, 66- Красилівсько-Ярмолинецький, 67- Меджибіжсько-Деражнянський, 68- Верхньоушицький, 69- Нижньоушицький.
11. **Прут-Дністровська височинна область** (3 райони): 70- Тлумачсько-Городенківський, 71- Заставнівсько-Хотинський, 72- Кельменецько-Сокирянський.

Зона лісостепова.

Подільсько-Придніпровський край (правобережний). (Області та райони).

12. **Північно-Західна Придніпровська височинна область** (3 райони): 73- Чуднівсько-Бердичівський, 74- Калинівсько-Козятинський, 75- Липовецько-Погребищенський.
13. **Північно-Східна Придніпровська височинна область** (4 райони): 76- Попільнянсько-Фастівський, 77- Ружинсько-Сквирський, 78- Ставище-Жашківський, 79- Білоцерківсько- Богуславський.
14. **Київська височинна область** (2 р-ни): 80-Васильківсько-Кагарлицький, 81-Букринсько-Канівський.

15. **Придністровсько-Східноподільська височинна область** (5 районів): 82-Ялтушків-Копайгородський, 83- Митківсько-Клембівський (Мурафські Товтри), 84- Жмеринсько- Шаргородський, 85- Могилів-Подільсько-Ямпільський, 86- Томашпільсько- Піщанський.
16. **Середньобузька височинна область** (4 райони): 87- Барсько-Літинський, 88- Браїлів- Тульчинський, 89- Гнівань-Гайсинський, 90- Ладижинсько-Бершадський.
17. **Центрально-Придніпровська височинна область** (5 районів): 91- Оратівсько- Монастирищевський, 92- Умань-Маньківський, 93- Звенигород-Шпольський (Шпола), 94- Городищевсько-Смільський (Сміла), 95-Черкасько-Чигиринський.
18. **Південно-Подільська височинна область** (5 районів): 96- Кодимсько – Котовський, 97- Балта-Савранський, 98- Любашів-Кривоозерський, 99- Верхньокучурганський (р. Тілігул), 100- Куяльницько-Ананьївський.
19. **Південно-Придніпровська височинна область** (3 райони): 101- Голованівсько-Ново-архангельський, 102-Смолинсько-Новомиргородський, 103-Бовтисько- Світловодський.

Лівобережнодніпровський край лісостепової зони.

20. **Північно-Придніпровська терасова низовинна область** (6 районів): 104-Процівсько-Ліплявський, 105- Бориспільсько-Баришівський, 106- Носівсько-Линовицький (Носівка-Линовиця), 107- Ніжинсько-Бахмачський, 108- Яготинсько-Гребінківський, 109- Золотоношсько-Чорнобаївський.
21. **Північно-Полтавська височинна область** (5 районів): 110-Конотопсько-Путивльський, 111- Дубов'язівсько-Білопільський, 112- Ічня-Лохвицький, 113- Ромни-Гадяч, 114- Ромоданів-Миргород.
22. **Східно-Полтавська височинна область** (4 райони): 115- Лебединсько-Зінківський, 116- Решетилів-Диканський, 117-Котелевсько-Полтавський, 118-Краснокутсько-Карлівський.
23. **Південно-Придніпровська терасова низовинна область** (2 райони): 119-Оболонь-Глобинський, 120- Козельщинсько-Кобиляцький.

Східноукраїнський край лісостепової зони.

24. **Сумська схилово-височинна область** (4 райони): 121- Кролевецько-Глухівський, 122- Степанів-Хотінський, 123-Сумсько-Тростянецький, 124-Охтирсько-Великописарівський.
25. **Харківська схилово-височинна область** (6 районів): 125- Богодухівсько-Старомерчицький, 126- Золочівсько-Чугуївський, 127- Лимансько

(водосховище)-Вовчанський, 128- Білоколодязько-Великобурлуцький, 129- Валківсько-Мереф'янський, 130- Куп'янсько-Дворічанський (р. Оскіл, пн.-сх. Червонооскільського водосховища).

Степова зона. Північно-стєпова підзона.

Дністровсько - Дніпровський край. (Області та райони).

26. **Південно-Молдавська схилово-височинна область** (4 райони): 131- Серпнівсько-Старокозацький, 132- Новотроянсько-Бородінський, 133- Болград-Татарбунарський, 134- Арцизько-Саратський.
27. **Південно-Подільська схилово-височинна область** (5 районів): 135- Середньокучурганський, 136- Ширяївсько- Кудрявцівський, 137- Чичиклійсько-Бузький, 138- Нижньокучургансько-Дністровський, 139- Северинівсько-Широколанівський.
28. **Південно-Придніпровська схилово-височинна область** (11 районів): 140- Арбузинсько -Новоукраїнський, 141- Верхньоінгульський, 142- Вехньоінгулецький, 143- Павлисько-Верхньо-Дніпровський, (Дніпродзержинське водосх.), 144- Верхівцівсько-Солонівський, 145- Вознесенсько-Єланецький (Південний Буг - Інгул), 146-Новобузько-Казанківський (Інгул - Інгулець), 147- Середньоінгулецько-Саксаганський, 148- Верхньо-базавлуцький, 149-Верхньосурський, 150- Нижньобазавлуцько-Томаківський (Каховське водосховище).

Лівобережно-Дніпровсько-Приазовський край.

29. **Орільсько-Самарська низовинна область** (8 районів): 151- Нижньоорільсько-Дніпровський, 152- Зачепилів-Красноградський, 153- Кегичівсько-Сахнівщинський, 154-Верхньоберецький (Краснопавлівське вдсх.), 155-Магдалинівсько-Перещепинський, 156- Нижньотернівський, 157- Верхньотернівсько-Бритайський, 158- Нижньосамарський.
30. **Кінсько –Ялинська низовинна область** (5 районів): 159-Синельніково-Вільнянський, 160- Вовчансько- Нижньогайчурський, 161- Кам'янсько-Дніпровсько-Енергодарський (берег Каховського вдсх.), 162- Дніпровсько-Кінський (ріка Кінська), 163- Середній Гайчур (ріка Гайчур)-Кошлагачський.
31. **Приазовська височинна область** (4 райони): 164- Чернігівсько-Розівський, 165- Волновахсько-Андольський, 166- Андріївсько–Володарський (р. Берда), 167-Кальчицько (ріка і водосховище)-Мирненський.
32. **Приазовська низовина** (2 р-ни): 168- Маріупольсько-Новоазовський, 169- Тельманівсько-Коньківський.

Донецький край.

- 33. **Західно-Донецька схилово-височинна область** (3 райони): 170- Барвінківсько-Новодонецький, 171-Торецько-Бахмутський, 172- Межівсько-Курахівський (ріка Вовча).
- 34. **Донецька височина (кряж)** (6 районів): 173- Макіївсько- Старобешівський, 174- Верхньокринсько (ріка Кринка) - Нагольненський (р.Нагольна), 175- Дебальцівсько-Ровеньківський, 176- Лисичансько- Краснодонський, 177- Лугансько-Суходільський, 178- Верхньо- Єланчицько-Кринський.

Задонецько-Донський край.

- 35. **Старобільська схилово-височинна область** (5 районів): 179- Балаклійсько-Руженський, 180- Куньєвсько- Борівський, 181- Сватівсько- Новоайдарський (р. Айдар), 182- Білокуракінсько- Білолуцький (р.Айдар), 183- Біловодсько- Міловський.

Підзона середньо-степова.

Причорноморський середньо-степовий край. (Області та райони).

- 36. **Задністровсько-Причорноморська низовина** (3 райони): 184- Ренійсько- Кілійський, 185- Кагульсько- Катлабузький, 186- Кундуксько- Бурнаський.
- 37. **Дністровсько-Бузька низовинна область** (2 райони): 187-Іллічівсько- Комінтернівський (між Дністровським і Тілігульським лиманами, Одеса), 188- Березансько-Криничанський (від Тілігульського до Бугського лиману).
- 38. **Бузько-Дніпровська низовина** (7 районів): 189- Новоодесько- Воронцівський (Інгул-Південний.Буг), 190- Баштансько-Явкинський (Інгул-Інгулець), 191- Нижньовисунсько-Інгулецький, 192- Високопільсько-Апостолівський, 193- Лівобережно-Інгульський, 194- Нижньоінгулецько-Дніпровський, 195-Новорайсько-Дудчанський (берег Каховс. вдсх.).
- 39. **Дніпровсько- Молочанська низовина** (4 райони): 196- Верхньорогачицько-Великобілозерський (р. Білозерка), 197- Тимошівсько-Михайлівський, 198- Рубанівсько-Менчикурівський, 199- Каховсько-Нижньосірогозький, 200- Верхньоутлюцький (між рік Утлюк і Молочна).
- 40. **Західна Приазовська схилово-височинна область** (3 райони): 201- Молочансько- Нововасилівський, 202- Токмак-Корсакський, 203- Приморсько- Бердянський.

Підзона південно-стєпова (сухостєпова).

Причорноморсько- Приазовський край. (Області та райони).

41. **Нижньобузько-Дніпровська низовинна область** (2 райони): 204- Очаківсько- Тарутинський, 205- Посад-Покровсько- Білозерський.
42. **Нижньодніпровська терасово-дельтова низовинна область** (4 райони): 206- Голопристансько-Дніпрянський, 207- Рибальченсько-Раденський, 208- Скадовсько-Ново-Каховський, 209-Краснознам'янсько-Лазурненський, 210-Тендрівсько-Джарилгацький.
43. **Присивашсько-Приазовська низовинна область** (6 районів): 211- Асканійсько-Подівський, 212- Атманай-Утлюцький, 213- Нижньомолочанський, 214- Чаплинсько-Чонгарський, 215- Генічесько-Сокологірненський, 216- Бірюче-острівський.

Кримський степовий край.

44. **Присивашсько-Кримська низовинна область** (5 районів): 217- Північносивашський, 218- Арабатський, 219- Роздольненсько - Ішунський, 220- Новокримсько-Джанкойський, 221- Південносивашський.
45. **Тарханкутська височинна область** (3 райони): 222- Ковильнівсько-Войковський, 223- Західно-Тарханкутський, 224- Південно-Тарханкутський.
46. **Центральнокримська височинна область** (3 райони): 225- Євпаторійсько- Сакський, 226- Середньо- Салгирський, 227- Індольський.
47. **Керченська горбисто-пасмова область** (2 р-ни): 228-Казантип-Такильський, 229-Чаудинський.

КРИМСЬКІ ГОРИ (частина КРИМСЬКО-КАВКАЗЬКОЇ ФГК).

Кримський гірський край. (Області та райони).

1. **Передгірна Кримська область.** (6 районів): 1- Кача-Альминський, 2- Середньо-Салгирсько- Зуйський, 3- Василівсько-Старокримський, 4- Нижньо- Чорноріченський, 5- Бахчисарайсько-Перовський, 6- Білогірсько-Курський.
2. **Гірська Кримська область** (5 районів): 7- Верхньо-Чорноріченський, 8- Верхньо- Качинський, 9- Верхньо-Салгирський, 10- Верхньо-Індольський. 11- Айпетринсько-Карабі-Яйлінський.
3. **Південнобережна область** (3 райони): 12- Південний крутосхилловий, 13- Балаклавсько- Ялтинський, 14-Алуштинсько-Судацький.

УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ (частина гірської області Східних Карпат АЛЬПІЙСЬКО-КАРПАТСЬКОЇ ФГК).

Гірський край – Українські Карпати. (Області та райони).

1. **Передкарпатська височинна область** (11 районів): 1- Мостисько-Яворівський, 2- Добромильсько-Самбірський, 3- Дрогобицько-Меденицький, 4- Стрий-Жидачівський, 5- Долинсько-Калушський, 6- Завійсько-Ямніцький, 7- Надвірнянсько-Печеніжинський, 8- Обертинсько-Гвіздецький, 9- Яблунівсько-Кутський, 10- Вижницько-Старожинецький, 11- Вашковецько-Глибоцький.
2. **Зовнішня Карпатська область** (6 районів): 12- Старосамбірсько-Східницький, 13- Вигодсько-Битківський, 14- Космач-Вижницький, 15- Славсько-Сколівський, 16- Верхньо-Свичансько-Верхньо-Бистрицький, 17- Криворівня (р. Чорний Черемош)- Дихтинецький.
3. **Вододільно-Верховинська область** (6 районів): 18- Турківсько-Опорецький, 19- Торуньсько-Лопухівський, 20-Ясінянський, 21-Ворохта-Путильський, 22-Ужоцько-Жденіївський, 23-Воловецько-Колочавський.
4. **Полонинсько- Чорногорська область** (4 райони); 24- Стужинсько-Рунський, 25- Боржава-Краснянський, 26- Свидовецько-Чорногорський, 27- Гринявсько- Яровицький.
5. **Мармарошська область** (1 район): 28- Рахівсько-Чивчинський.
6. **Вулканічна і міжгірно-улоговинна область** (5 районів): 29- Невицько-Чинадіївський, 30- Туріївсько-Свалявський, 31- Угольсько-Нересницький, 32- Хустсько-Солотвинський, 33- Іршавський.
7. **Закарпатська низовинна область** (2 райони): 34- Чоп-Мукачівський, 35- Берегівсько-Мужіївський.

ГЕОЕКОЛОГІЧНЕ РАЙОНУВАННЯ УКРАЇНИ.

ПІВНІЧНА ОБЛАСТЬ. Райони: 1 – Північний, 2 – Центральний, 3 – Лівобережний (до долини Дніпра).

ЗАХІДНА ОБЛАСТЬ. Райони: 4 – Північно-західний, 5 – Західний, 6 – Подільський, 7 – Прикарпатський, 8 – Карпатський, 9 – Закарпатський.

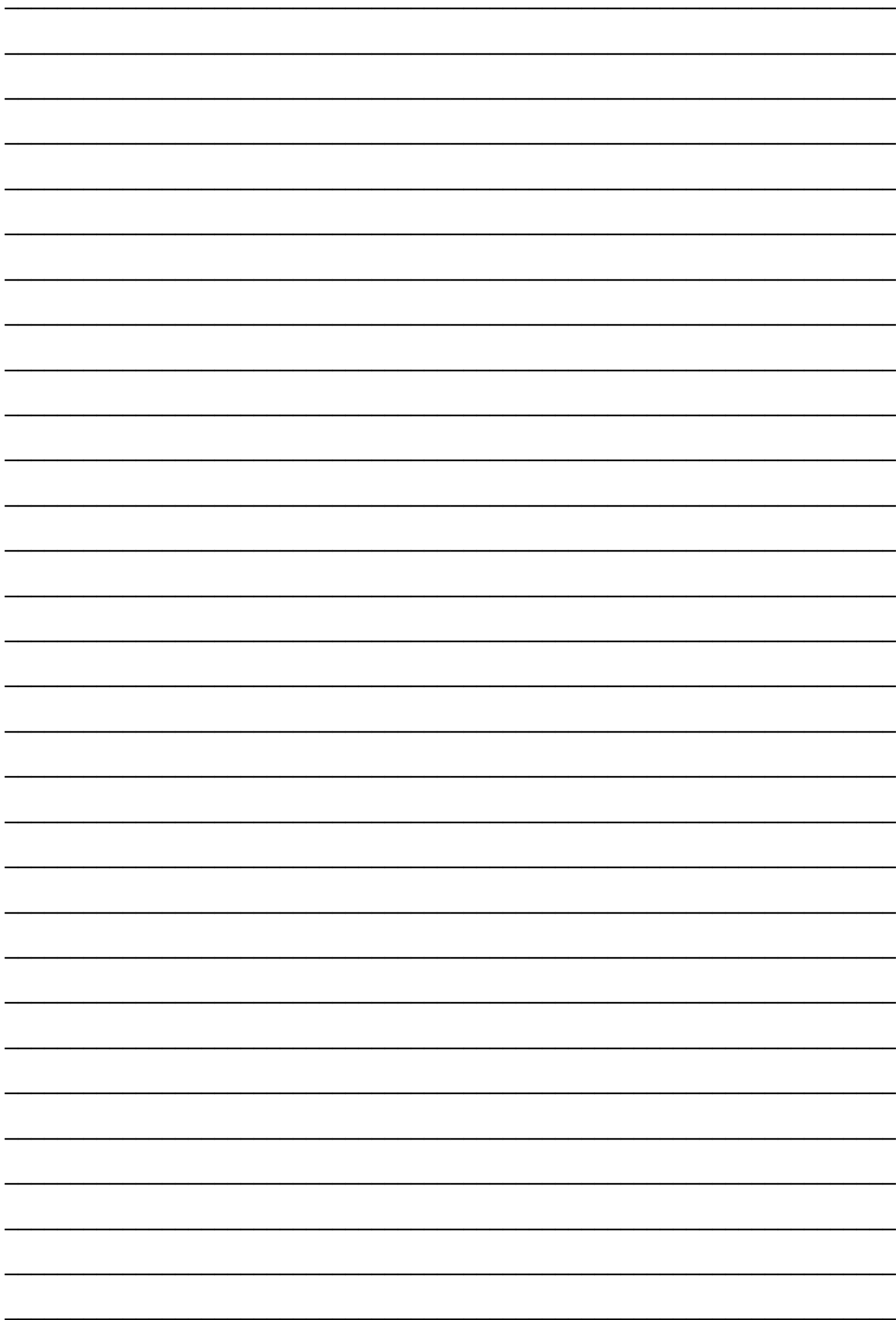
СХІДНА ОБЛАСТЬ. Райони: 10 – Північно-Східний, 11 – Східний, 12 – Донецько-Придніпровський.

ПІВДЕННА ОБЛАСТЬ. Райони: 13 – Південно-Бузько-Дніпровський, 14 – Приморський, 15 –Присивашський, 16 – Центральний Кримський, 17 – Південно-Кримський.

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНЕ РАЙОНУВАННЯ (КРАЇНИ) ЄВРАЗІЇ.

1. Арктична острівна країна (Шпіцберген, Земля Франца-Йосипа, Нова Земля, Північна Земля, Новосибірські острови, Врангеля та інші).
2. Ісландія.
3. Фенноскандія.
4. Британські острови і Герцинська Європа.
5. Альпійсько-Карпатська гірська країна.
6. Піренейський півострів (Європейське Середземномор'я).
7. Апенінський півострів (Європейське Середземномор'я).
8. Балканський півострів (Європейське Середземномор'я).
9. Левант (Азіатське Середземномор'я).
10. Кримсько-Кавказька гірська країна.
11. Східно-Європейська рівнинна країна.
12. Урал.
13. Західний Сибір.
14. Середній Сибір.
15. Північно-Східний Сибір (Верхоянсько-Колимська країна).
16. Північна Притихоокеанська (Камчатсько-Курильська) країна.
17. Амуро-Сахалінська країна.
18. Байкальська гірська країна (Прибайкалля і Забайкалля).
19. Алтайсько-Саянська гірська країна.
20. Центральний Казахстан (Казахський дрібносопковик).
21. Рівнини Середньої Азії (Туранська рівнинна країна).
22. Гори Середньої Азії.
23. Центральна Азія.
24. Північно-Східний Китай і Корея.
25. Японські острови.
26. Східний Китай.
27. Тибет.
28. Гімалаї.
29. Індо-Гангська низовина.
30. Індостан з Шри-Ланкою.
31. Індокитай.
32. Малайський архіпелаг.
33. Іранське нагір'я.
34. Вірменське нагір'я.
35. Мала Азія.
36. Аравійський півострів.
37. Месопотамія.

[illegible]

З М І С Т

Вступ.....	3
Номенклатура географічних назв з фізичної географії України	
Берегова лінія.....	4
Затоки.....	4
Протоки.....	4
Острови.....	4
Півострови, миси.....	4
Рельєф.....	5
Гори, вершини.....	5
Рівнини, височини.....	6
Низовини.....	6
Водойми.....	7
Ріки.....	7
Озера	9
Лимани.....	10
Водосховища.....	10
Заповідники.....	11
Національні природні парки.....	12
Регіональні ландшафтні парки.....	12
Об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО ООН.....	13
Ландшафтні геосистеми на картах в атласах.....	14
Фізико-географічне районування України.....	15
Геоекологічне районування України.....	22
Фізико-географічні країни Євразії.....	23
Зміст.....	24

Навчально-методичне видання

Чернюк Ганна Володимирівна
Матуз Ольга Володимирівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до вивчення номенклатури географічних назв
з фізичної географії України

Здано в набір 01.04. 2025. Підписано до друку 05.04.2025.

Папір офсетний, друк трафаретний.

Гарнітура Times New Roman.

Друк ТОВ «Апостроф»

Ум. Друк. Арк.2,11.

Замовлення № 0037